

УДК 351:330.1:332.1

DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.214.61-69>**Вінтоняк А.М.**

доктор філософії з природничих наук
Івано-Франківський навчально-науковий інститут менеджменту
Західноукраїнський національний університет

Vintoniak Alla

PhD in Natural Science Sc.

Ivano-Frankivsk Educational and Research Institute of Management
West Ukrainian National University
<https://orcid.org/0000-0002-7729-7602>

ІНСТИТУЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ БАГАТСТВОМ ТА БРЕНДОМ ТЕРИТОРІЙ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

У статті досліджено інституційні механізми публічного управління національним багатством та брендом територій у контексті забезпечення економічного зростання держави. Визначено роль публічного управління у координації процесів, які спрямовані на підвищення ефективності використання територіальних ресурсів та посилення конкурентних переваг територіальних громад. Узагальнено наукові підходи до трактування інституційних механізмів публічного управління. Встановлено основні напрями їхнього впливу на формування національного багатства. Розкрито види капіталізації територіального потенціалу та їх внесок у формування національного багатства. Запропоновано концептуальну модель «контур формування національного багатства», яка відображає логічний взаємозв'язок між публічним управлінням, інституційними механізмами, управлінськими інструментами, ресурсним потенціалом територій, брендом територій, процесами капіталізації, національним багатством та економічним зростанням.

Ключові слова: національне багатство, публічне управління, інституційні механізми, бренд територій, економічне зростання, ресурсний потенціал, капіталізація, територіальні громади.

INSTITUTIONAL MECHANISMS OF PUBLIC GOVERNANCE OF NATIONAL WEALTH AND TERRITORIAL BRANDING IN ENSURING ECONOMIC GROWTH

The article examines the institutional mechanisms of public administration of national wealth and territorial branding in the context of ensuring sustainable economic growth. The relevance of the study is determined by the need to improve public governance approaches to the effective management of territorial resource potential under the conditions of economic transformation, decentralization, and increasing regional competitiveness. The purpose of the research is to substantiate the theoretical foundations and develop a conceptual framework for the interaction of institutional mechanisms of public administration, territorial branding, and national wealth formation as a basis for long-term economic growth.

The research is based on a systemic approach that made it possible to examine the interrelationships between the key components of national wealth formation. The study employs methods of analysis and synthesis, systematization, classification, logical generalization, and structural modelling to identify institutional mechanisms, determine their functional relationships, and develop the proposed conceptual model.

The study systematizes institutional mechanisms of public administration by distinguishing regulatory, institutional, economic, organizational, and information and communication instruments. Their influence on national wealth formation is revealed through the effective use of territorial resource potential, territorial branding, investment attraction, and asset capitalization. As a result, the paper proposes the conceptual model «National Wealth Formation Framework», which demonstrates the logical sequence and interaction between public administration, institutional mechanisms, management instruments, territorial resource potential, territorial branding, capitalization processes, national wealth, and economic growth. The proposed framework provides a comprehensive vision of the transformation of territorial resources into long-term economic value through coordinated public administration.

ISSN друкованої версії: 2224-6282

ISSN електронної версії: 2224-6290

© Вінтоняк А.М., 2026

The practical value of the research lies in the possibility of applying the proposed conceptual framework in the development of territorial community strategies, regional development programmes, territorial branding policies, and public administration mechanisms aimed at strengthening national wealth and ensuring the sustainable economic development of Ukraine.

Keywords: national wealth, public administration, institutional mechanisms, territorial branding, economic growth, resource potential, capitalization, territorial communities.

JEL classification: H11, D60, R50, O40.

Постановка проблеми. Сучасний соціально-економічний розвиток України висуває нові вимоги до підходів управління національним багатством як базового ресурсу довгострокового економічного зростання. Умови глобальної конкуренції, децентралізаційних процесів, структурної перебудови економіки та потреби післявоєнного відновлення актуалізують питання ефективного використання ресурсного потенціалу територій.

Водночас дедалі очевиднішим стає те, що розвиток територіальних громад визначається не лише обсягом природних, фінансових чи матеріальних ресурсів. Ключову роль відіграють якість інституційного середовища, ефективність системи публічного управління, а також здатність територій формувати власну ідентичність і позитивний бренд, який впливає на інвестиційну привабливість і конкурентоспроможність.

Попри значну увагу науковців до окремих складових досліджуваної проблематики, зокрема управління національним багатством, інструментів публічного управління, бренд-менеджменту територій, все ж їх інтеграція в межах єдиного управлінського підходу залишається недостатньо опрацьованою. Це створює наукову й практичну потребу у формуванні концептуальних моделей, які дозволяють поєднати зазначені компоненти в цілісну систему публічного управління, орієнтовану на забезпечення стійкого економічного розвитку держави.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Вивчення особливостей формування національного багатства, розвитку бренду територій та вдосконалення механізмів публічного управління є предметом досліджень багатьох вітчизняних і зарубіжних науковців. Зокрема, серед українських вчених, які розкривали у своїх працях згадану проблематику, виділяємо Буднікевич І. [3], Богуславська С. [2], Дудкіну О. [5], Заставнюк Л. [6], Поліщук І. [10], Вінтоняк А. [4], та ін. Зарубіжні науковці також досліджували проблему брендингу територій, національної ідентичності, значення іміджу місцевості у глобальних системах. Серед згаданих дослідників виділяємо – Саймона Анхольта, Філіпа Котлера, Себастьяна Зенкера, Мікаеля Андена та ін. Їхні напрацювання становлять своєрідну основу для подальшого дослідження у сфері даної проблематики.

Водночас аналіз сучасних наукових публікацій свідчить, що більшість досліджень зосереджена переважно на окремих складових зазначеної проблематики. Недостатньо дослідженими залишаються питання інтеграції цих складових у єдину концептуальну модель, яка б відображала логіку перетворення ресурсного потенціалу територій у національне багатство та його вплив на економічне зростання держави.

Метою статті є обґрунтування ролі інституційних механізмів публічного управління у контексті перетворення ресурсного потенціалу територій у національне багатство та визначення їхнього впливу на забезпечення довгострокового економічного зростання держави.

Методи дослідження. Методологічною основою проведеного дослідження є системний підхід, який дозволив провести комплексне вивчення взаємозв'язків між інституційними механізмами публічного управління, брендом територій, процесом формування національного багатства та ефектом економічного зростання. А також були застосовані наступні методи: метод аналізу і синтезу – для узагальнення наукових підходів до досліджуваної проблематики; метод логічного узагальнення – для формування авторських висновків і концептуальних положень; метод систематизації та класифікації – під час виокремлення інструментів публічного управління та напрямів їхнього впливу; метод структурно-логічний метод – при побудові концептуальної моделі «контур формування національного багатства»; графічний метод – для візуалізації результатів дослідження у вигляді рисунків, схем і таблиць.

Виклад основних результатів дослідження. У науковій літературі значення слова «політика» здебільшого інтерпретується як специфічна форма суспільної діяльності, пов'язана з організацією та здійсненням влади в державі. Вона відображає інтереси різних соціальних груп, класів і національних спільнот та значною мірою зумовлюється рівнем економічного розвитку суспільства. Згідно з визначеннями, наведеними у «Політологічному енциклопедичному словнику», комплексна дефініція «світ політики», по-перше, розкриває її сутність як цілісності, по-друге, відображає єдність різних сторін – політичної організації та діяльності, структури та дії, по-третє, висвітлює канали впливу політичної поведінки на характер політичних інститутів і структур, по-четверте, надає засоби аналізу форм її взаємодії з природою, економікою, культурою, соціальною структурою, по-п'яте, доводить головне призначення політики із забезпечення єдності, соціальної інтеграції, мобілізації ресурсів суспільства [10, с. 4]. М. Вебер розглядає політику як прагнення до участі у владі або впливу на її розподіл [9]. У цьому контексті традиційне трактування політики зводить її переважно до інструменту здобуття та утримання влади політичними акторами. У сучасному державному управлінні політика розглядається як інструмент формування та реалізації управлінських рішень, спрямованих на реагування на суспільно значущі виклики. Вона проявляється у виборі конкретних дій або утриманні від них з боку органів влади, які володіють необ-

хідними правовими, фінансовими та організаційними ресурсами для впливу на соціально-економічні процеси.

У цьому контексті державна політика виступає механізмом регулювання суспільних відносин, що виникають у відповідь на потреби різних соціальних груп, інституцій громадянського суспільства та окремих громадян. Її зміст полягає у врівноваженні інтересів зацікавлених сторін, формуванні компромісних рішень та забезпеченні соціальної стабільності й керованості суспільного розвитку [1]. З огляду на це, ключового значення набуває нормативно-правове забезпечення, яке визначає межі, принципи та інструменти реалізації державної політики у відповідній сфері. Саме нормативно-правова база формує інституційні рамки діяльності органів публічної влади та забезпечує її узгодженість і легітимність. У межах досліджуваної проблематики саме нормативно-правова база має особливо важливе значення, оскільки саме вона визначає інституційні засади формування та реалізації політики щодо управління національним багатством і розвитку бренду територій. Вона встановлює правові рамки взаємодії органів публічної влади, територіальних громад та інших стейкхолдерів, а також закріплює інструменти стратегічного планування, розподілу повноважень і

відповідальності. Таким чином, нормативно-правове забезпечення виступає базовим механізмом, що забезпечує узгодженість дій держави у процесі трансформації ресурсного потенціалу територій у чинник економічного зростання.

Подальший аналіз цієї проблематики неможливий без урахування інституційного виміру публічного управління. Саме інституції задають реальні правила функціонування системи, перетворюючи нормативно-правові положення на практичні управлінські дії. У цьому контексті вони впливають на те, як формуються та реалізуються механізми управління національним багатством і розвитком бренду територій. Від їхньої узгодженості та ефективності залежить здатність держави забезпечувати сталий економічний розвиток і трансформацію ресурсного потенціалу у довгострокові суспільні результати. У межах інституційного забезпечення особливе місце посідають інструменти публічного управління, які визначають практичний вимір реалізації державної політики. Вони забезпечують перехід від нормативних положень та інституційних рішень до конкретних дій, спрямованих на розвиток національного багатства та формування бренду територій (рис. 1).

Рис. 1. Система інструментів публічного управління у формуванні національного багатства та бренду територій
Джерело: узагальнено автором на основі систематизації інструментів публічного управління

До таких інструментів належать стратегічне планування, програмно-цільовий підхід, механізми державно-приватного партнерства, а також інструменти фінансового стимулювання регіонального розвитку. Важливу роль відіграють і комунікаційні та цифрові технології управління, які посилюють прозорість рішень та підвищують ефективність взаємодії між органами влади, бізнесом і громадськістю. У сукупності ці інструменти формують практичну основу реалізації публічної політики, забезпечуючи узгоджений вплив на економічні процеси та створюючи передумови для перетворення ресурсного потенціалу територій у чинник економічного зростання.

Розроблена система інструментів засвідчує, що управління національним багатством і брендом територій доцільно розглядати як єдиний інституційний процес, у якому всі елементи перебувають у постійній взаємодії. За таких умов нормативно-правове регулювання визначає загальні правила функціонування системи, інституції забезпечують координацію управлінських процесів, а економічні, організаційні та комунікаційні інструменти створюють практичні умови для реалізації стратегічних цілей розвитку. Такий підхід дає змогу не лише підвищити ефективність використання ресурсного потенціалу територій, а й забезпечити його трансформацію у складову національного багатства, що формує основу довгострокового еконо-

мічного зростання.

Національне багатство не формується стихійно, а є результатом цілеспрямованої державної політики, спрямованої на ефективне використання, відтворення та примноження економічного, природного, людського й інтелектуального потенціалу країни. У цьому процесі публічне управління виступає не лише інструментом регулювання суспільних відносин, а й механізмом координації взаємодії держави, бізнесу та територіальних громад. Саме якість інституційних механізмів визначає, наскільки ефективно наявні ресурси трансформуються у довгострокові економічні переваги, суспільну цінність та конкурентоспроможність територій. Дія інституційних механізмів публічного управління не обмежується виконанням окремих управлінських функцій, а проявляється через систему взаємопов'язаних процесів, що впливають на формування та примноження національного багатства. З метою більш повного розкриття цього взаємозв'язку доцільно розглядати їхній вплив за окремими функціональними напрямками, кожен з яких відображає специфічний аспект трансформації ресурсного потенціалу територій у чинник економічного розвитку. У межах проведеного дослідження можемо виокремити чотири взаємопов'язані вектори впливу інституційних механізмів публічного управління на формування національного багатства (рис. 2).

Рис. 2. Напрями впливу інституційних механізмів публічного управління на формування національного багатства.

Джерело: складено автором на основі узагальнення наукових праць[7;2].

Представлений рисунок відображає своєрідний підхід до систематизації впливу інституційних механізмів публічного управління на процес формування національного багатства та розвитку бренду територій. Його

побудова базується на розумінні того, що зазначені механізми функціонують не ізольовано, а як взаємопов'язана система управлінських впливів.

Виділені напрями формують цілісну структуру, в

якій кожен елемент виконує визначену функцію та одночасно перебуває у взаємодії з іншими складовими. Це забезпечує узгодженість управлінських рішень і підвищує їх результативність у контексті досягнення економічних і соціальних цілей розвитку. Такий підхід дає можливість розглядати інституційні механізми публічного управління як інтегровану систему, спрямовану на трансформацію ресурсного потенціалу територій у довгострокові результати розвитку. У цьому процесі кожен із визначених напрямів відображає окремий етап зазначеної трансформації – від ефективного використання ресурсів до їх подальшої капіталізації та формування стійких конкурентних переваг територій. Для кращого розуміння важливості та практичного значення наведених напрямів впливу інституційних механізмів публічного управління на формування національного багатства, пропонуємо зупинитись на кожному з них детальніше.

Розкриваючи значення ресурсного напрямку, варто зауважити, що для формування національного багатства ключовим викликом залишається не стільки наявність ресурсів, скільки ефективність їх використання. У багатьох випадках ресурсний потенціал територій залишається недовикористаним або використовується фрагментарно, що знижує загальну результативність розвитку. Інституційні механізми публічного управління у цьому контексті забезпечують упорядкування процесів розподілу та використання ресурсів через нормативно-правові та організаційні інструменти. Йдеться, зокрема, про стратегічне планування, бюджетні механізми та регуляторні рішення, що визначають пріоритети розвитку. Як результат, ми отримуємо підвищення ефективності використання природного, людського та інфраструктурного потенціалу територій, що безпосередньо впливає на зростання національного багатства.

Характеризуючи інвестиційний напрям, необхідно наголосити на його ключовій проблемі – недостатній рівень інвестиційної привабливості, що часто зумовлено слабкою інституційною прозорістю та невизначеністю управлінських сигналів. У відповідь на це інституційні механізми публічного управління формують передумови для покращення інвестиційного клімату через забезпечення стабільності правил, розвиток державно-приватного партнерства та підвищення передбачуваності управлінських рішень. Важливу роль у цьому процесі відіграє також бренд території як ін-

струмент зниження інформаційної асиметрії для інвесторів. У результаті відбувається зростання обсягів інвестицій, активізація підприємницької діяльності та розширення економічної бази територій.

Наступним напрямом впливу інституційних механізмів публічного управління на формування національного багатства території є його репутаційний потенціал. Тут важливо наголосити на його недооцінці зі сторони державного апарату управління. Проте саме бренд території у сучасній економіці набуває статусу нематеріального активу і часто стає рушійним на шляху до економічного зростання. Інституційні механізми публічного управління впливають на формування бренду територій через комунікаційні інструменти, публічну політику відкритості та цифрові платформи взаємодії з громадськістю та бізнесом. Це дозволяє формувати цілісний позитивний образ території як серед внутрішніх, так і зовнішніх стейкхолдерів. Результатом є посилення конкурентоспроможності територій, зростання довіри та розширення можливостей їх економічної капіталізації [6, с. 22-24].

Соціально-економічний інституційний механізм публічного управління як напрям впливу на формування національного багатства забезпечує узгодження економічних, соціальних та управлінських рішень, що дозволяє підвищувати ефективність використання ресурсів у довгостроковій перспективі. Вони також сприяють формуванню інклюзивної моделі розвитку, орієнтованої на добробут населення. У результаті спостерігається зростання зайнятості, податкових надходжень, рівня інноваційності економіки та загального підвищення якості життя, що і формує кінцевий прояв зростання національного багатства.

У розвиток досліджуваної проблематики доцільно запропонувати авторське концептуальне поняття – *контур формування національного багатства*. Ця дефініція дозволяє інтегрувати розрізнені підходи до аналізу публічного управління, бренду територій, національного багатства та економічного зростання в єдину логічну систему. Зміст поняття полягає у відображенні послідовного ланцюга трансформацій, у межах якого управлінські рішення держави через інституційні механізми та відповідні інструменти впливають на ресурсний потенціал територій, формують їхній бренд, забезпечують процеси капіталізації та, як наслідок, сприяють зростанню національного багатства і економічному розвитку (рис. 3).

Рис. 3. Концептуальна модель формування національного багатства в системі публічного управління

Джерело: складено автором.

Запропонована модель дозволяє подолати фрагментарність існуючих досліджень, у яких національне багатство, бренд територій та публічне управління розглядаються переважно як окремі аналітичні площини. Натомість «контур формування національного багатства» забезпечує їхню концептуальну інтеграцію в межах єдиного процесу суспільно-економічної перебудови.

Особливість даного підходу полягає в тому, що він дозволяє розглядати публічне управління не лише як регуляторну систему, а як багаторівневий механізм створення довгострокових економічних результатів через послідовну капіталізацію ресурсного та репутаційного потенціалу територій. На нашу думку, представлена послідовність елементів, які у висновку формують національне багатство та економічне зростання, є цілком логічною та зрозумілою, враховуючи причинно-наслідкові зв'язки економічних процесів. Єдиним не до кінця обґрунтованим залишається зв'язок між брендом територій і капіталізацією. Це твердження потребує додаткового аналізу.

Якщо говорити про концептуальну сутність поняття «бренд територій», то варто наголосити, що в сучасних умовах його доцільно розглядати не лише як інструмент територіального маркетингу чи засіб формування позитивного іміджу громади. Його значення є значно ширшим, оскільки сильний територіальний бренд формує додану вартість ресурсного потенціалу, підвищує рівень довіри до території та створює сприятливі умови для залучення інвестицій, розвитку підприємництва, туристичної діяльності й людського капі-

талу. У цьому контексті бренд території набуває ознак нематеріального активу, який впливає на економічну цінність території через механізм її капіталізації [6, с. 21]. На відміну від матеріальних ресурсів, що характеризують наявний потенціал розвитку, бренд визначає сприйняття цього потенціалу зовнішніми та внутрішніми стейкхолдерами. Саме тому території, які мають сформований і послідовно підтримуваний бренд, отримують додаткові конкурентні переваги, що проявляються у зростанні інвестиційної привабливості, збільшенні підприємницької активності, розвитку туристичного сектору та підвищенні вартості територіальних активів.

Виходячи з вище сказаного, можна стверджувати, що бренд території виступає не самостійною метою публічного управління, а одним із ключових чинників капіталізації ресурсного потенціалу. Його вплив реалізується через підвищення економічної цінності території, що, в свою чергу, сприяє формуванню національного багатства та забезпеченню довгострокового економічного зростання.

Капіталізація територіального потенціалу не обмежується лише економічними результатами. У процесі реалізації інституційних механізмів публічного управління вона охоплює також соціальні, інституційні та репутаційні зміни, які в сукупності визначають довгострокову цінність території. З огляду на це доцільно систематизувати основні напрями капіталізації та їхній вплив на формування національного багатства (табл. 1).

Таблиця 1

Види капіталізації територіального потенціалу та їх внесок у формування національного багатства

Вид капіталізації	Характеристика прояву	Внесок у формування національного багатства
Економічна	Зростання інвестицій, розвиток бізнесу, збільшення вартості активів	Приріст фінансового та виробничого капіталу
Соціальна	Розвиток людського капіталу, довіра, підвищення якості життя	Посилення людського та соціального капіталу
Інституційна	Підвищення ефективності управління, розвиток партнерств	Зміцнення інституційного капіталу
Репутаційна	Формування позитивного бренду території, міжнародне позиціонування	Зростання нематеріальних активів території

Джерело: складено автором за [2, 9].

Запропонований підхід дозволяє розглядати бренд території як інтегруючий елемент системи публічного управління, який поєднує ресурсний потенціал із процесами економічної та суспільної капіталізації. На відміну від традиційних підходів, де бренд асоціюється переважно з маркетинговими комунікаціями, у межах проведеного дослідження він трактується як стратегічний нематеріальний актив, здатний підвищувати вартість територіальних ресурсів і забезпечувати їх трансформацію у складову національного багатства.

Представлена вище концептуальна модель дає підстави стверджувати, що формування національного багатства є результатом не окремих управлінських рі-

шень, а їхньої цілісної взаємодії. Досвід попередніх досліджень та їх практична реалізація доводять, що навіть ефективні інструменти публічного управління не забезпечують очікуваного результату, якщо вони застосовуються без належної координації між інституціями та не інтегровані у загальну стратегію розвитку територій. Водночас поєднання інституційних механізмів, ресурсного потенціалу, бренду території та процесів капіталізації створює умови для отримання результату, який перевищує ефект від функціонування кожного елемента окремо [4].

Ще однією важливою особливістю такої взаємодії є те, що вона охоплює різні рівні публічного управління.

На державному рівні визначаються стратегічні орієнтири та нормативні засади розвитку, тоді як на регіональному і місцевому рівнях відбувається безпосередня реалізація управлінських рішень з урахуванням специфіки територій. Саме поєднання стратегічного бачення із локальними конкурентними перевагами забезпечує найбільш повне використання наявного потенціалу. У цьому процесі бренд території виконує значно ширшу функцію, ніж формування позитивного іміджу. Враховуючи умови послідовної підтримки з боку органів публічної влади він сприяє підвищенню впізнаваності території, зміцненню довіри з боку інвесторів, бізнесу та населення, а також розширенню можливостей для залучення фінансових, людських і технологічних ресурсів. У результаті формується додаткова економічна цінність, яка підсилює ефективність використання ресурсного потенціалу та створює передумови для його подальшої капіталізації.

Не менш важливим є те, що взаємодія всіх складових моделі забезпечує накопичення не лише матеріальних, а й нематеріальних активів. До них належать довіра до інституцій, позитивна ділова репутація територій, розвиток партнерських зв'язків, підвищення інвестиційної привабливості та соціальна згуртованість. Саме ці фактори дедалі більше визначають конкурентні позиції територій і впливають на можливості їхнього довгострокового розвитку.

Враховуючи усе вище зазначене, можна зробити висновок, що синергетичний ефект доцільно розглядати як закономірний результат узгодженого функціонування всіх складових запропонованої моделі. Він виникає завдяки поєднанню інституційних механізмів, управлінських інструментів, ресурсного потенціалу, бренду територій і процесів капіталізації в єдину систему, орієнтовану на створення економічної та суспільної цінності. За такого підходу національне багатство постає не лише як сукупність накопичених ресурсів, а як результат ефективно організованої взаємодії між державою, територіальними громадами, бізнесом і суспільством, спрямованої на забезпечення сталого економічного зростання. І саме такий підхід дозволяє перетворити усі наявні ресурси території у національне багатство, а останнє, у свою чергу, створити умови для довгострокового економічного зростання.

Запропонована концептуальна модель не є універсальним алгоритмом, який автоматично забезпечує досягнення визначених результатів. Її практична реалізація залежить від низки передумов, що визначають спроможність системи публічного управління своєчасно реагувати на зміни соціально-економічного середовища, враховувати особливості розвитку окремих територій та забезпечувати узгодженість стратегічних і тактичних управлінських рішень. Саме тому доцільно окреслити принципи, дотримання яких створює необхідні організаційні та інституційні умови для ефективного функціонування запропонованої моделі. Зупинимось детальніше на основних з них:

— принцип системності в контексті контуру формування національного багатства означає, що жоден із елементів цієї моделі не може розглядатися як само-

достатній. Інституційні механізми, управлінські інструменти, ресурсний потенціал, бренд територій і процеси капіталізації утворюють єдину логічну послідовність, у якій зміни однієї складової неминуче позначаються на функціонуванні інших. Саме тому пріоритетним завданням публічного управління є не максимізація ефективності окремих інструментів, а забезпечення їхньої узгодженості відповідно до стратегічних цілей розвитку держави та територіальних громад,

— принцип комплексності передбачає, що формування національного багатства не може ґрунтуватися на розвитку окремих сфер чи використанні одного управлінського інструменту. Досягнення довгострокових результатів потребує одночасного врахування економічних, інституційних, соціальних, просторових і репутаційних чинників, які впливають на розвиток територій. Саме поєднання цих складових створює підґрунтя для ефективної капіталізації ресурсного потенціалу та підвищення конкурентоспроможності територій [7, с. 5–7],

— принцип партнерства у запропонованій концептуальній моделі формування національного багатства в системі публічного управління доцільно розглядати як спосіб організації взаємодії між ключовими учасниками розвитку території. Згідно цього принципу жоден із вказаних суб'єктів не виступає єдиним центром ухвалення рішень. Мова йде не стільки про формальні механізми співпраці, скільки про формування стійкої практики узгодження інтересів, у межах якої влада, бізнес і громадськість поступово переходять від ролі «учасників процесу» до ролі партнерів для досягнення спільного результату. Саме через партнерські взаємодії виникає можливість не лише залучення ресурсів, а й їх якісної трансформації – коли економічні, соціальні та інституційні ініціативи підсилюють одна одну, формуючи ефект спільного розвитку,

— принцип стратегічної орієнтації передбачає, що рішення у сфері публічного управління повинні прийматися з урахуванням довгострокових цілей розвитку держави та територіальних громад. У межах запропонованого контуру важливо, щоб використання ресурсного потенціалу, розвиток бренду територій і застосування інституційних механізмів були взаємопов'язаними зі стратегічними пріоритетами соціально-економічного розвитку. Такий підхід дає можливість зосередити управлінські зусилля не лише на вирішенні поточних завдань, а й на створенні передумов для стійкого зростання національного багатства у майбутньому,

— принцип адаптивності має на меті можливість формування національного багатства в умовах постійних економічних, соціальних та інституційних змін. Це вимагає від системи публічного управління своєчасного реагування на нові виклики. Саме тому важливо забезпечити здатність запропонованого контуру адаптуватися до трансформації зовнішнього середовища, коригувати управлінські рішення відповідно до актуальних потреб територій та враховувати зміни у пріоритетах державної політики,

— принцип сталого розвитку – це орієнтація не

лише на економічні результати, а й на збереження потенціалу територій для їх подальшого розвитку. Це передбачає збалансоване використання природних, людських, фінансових та інституційних ресурсів, за якого досягнення поточних цілей не обмежує можливостей майбутніх поколінь. У такому розумінні національне багатство розглядається як динамічна категорія, що постійно відтворюється та примножується завдяки ефективному публічному управлінню та врахуванню принципів сталого розвитку.

Запропоновані принципи формують методологічне підґрунтя реалізації контуру формування національного багатства та визначають загальну логіку функціонування запропонованої концептуальної моделі. Їх практичне значення полягає у тому, що вони задають майбутні вектори для прийняття управлінських рішень, що будуть спрямовані на узгодження інтересів держави, територіальних громад, бізнесу, суспільства тощо. Саме така послідовність створює передумови для ефективного використання ресурсного потенціалу територій, розвитку їхнього бренду, розширення національного багатства та забезпечення довгострокового економічного зростання.

Висновки. За результатами дослідження можемо стверджувати, що формування національного багатства в сучасних умовах не може розглядатися як прямий наслідок лише наявності ресурсів чи економічної діяльності. Визначальним чинником стає якість інституційного середовища та здатність системи публічного управління забезпечувати узгоджену гармонійну взаємодію між ресурсним потенціалом територій, інстру-

ментами державної політики та механізмами їхньої економічної реалізації.

Проведене дослідження дозволяє висновувати, що бренд територій виходить за межі комунікаційної або іміджевої функції і набуває ознак економічно значущого нематеріального активу, який може прямо впливати на процеси капіталізації, інвестиційну привабливість та, як результат, економічне зростання. Саме через цю взаємодію інституційних механізмів, ресурсної бази та репутаційного потенціалу формується додаткова економічна цінність територій, що згодом трансформується у національне багатство. Розроблена у процесі дослідження концептуальна модель дозволяє розглядати публічне управління не лише як сукупність окремих управлінських дій, а через призму перетворення ресурсів у довгострокові економічні результати.

Отже, національне багатство в проведеному дослідженні постає як результат системної взаємодії інституцій, територій і суспільства, де економічне зростання залежить від послідовної капіталізації ресурсного та управлінського потенціалу країни.

Декларація щодо використання інструментів штучного інтелекту. В ході підготовки статті було використано інструменти генеративного штучного інтелекту (ChatGPT-5) в цілях пошуку певних джерел літератури, а також для структурування статті та уточнення перекладу анотації. Жоден текст, згенерований за допомогою штучного інтелекту, не використовувався без критичного редагування. Автор несе повну відповідальність за науковість, точність та цілісність представленого матеріалу.

Список використаних джерел:

1. Андріяш В. І. Державна політика: концептуальні аспекти визначення. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2013. № 9. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=626> (дата звернення: 28.05.2026)
2. Богуславська С. І., Самойленко Л. Я., Катана Ю. Б. Інструменти територіального брендингу в системі публічного управління: теоретичні та практичні аспекти. Економічний простір, 2024. № 195. С. 159–164. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.195.159-164>
3. Буднікевич І., Бурдяк О. Стратегії позиціонування у формуванні та розвитку брендів аграрних регіонів. Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences. 2024. № 330(3). С. 418–423. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-330-66>
4. Вінтоняк А. М. Інноваційний менеджмент у системі публічного управління національним багатством України. International scientific journal «Grail of Science». 2025. № 58. С. 198–203. DOI: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.14.11.2025.022>
5. Дудкіна О. П., Чикало І. В. Брендинг як інструмент підвищення конкурентоспроможності територіальної громади. Економіка та суспільство. 2024. № 66. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-48>
6. Заставнюк, Л., Котис, Н., Чикало, І. В. Брендинг територій як сучасна комунікаційна технологія публічного управління. Інтелект ХХІ. 2021. № 5. С. 20–25. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-8801/2021-5.4>
7. Кустовська О. В. Методологія системного підходу та наукових досліджень : курс лекцій. Тернопіль : Економічна думка. 2005. 124 с. URL: https://library.wunu.edu.ua/files/EVD/kl_mspnd.pdf (дата звернення: 28.05.2026)
8. Вебер М. Покликання до політики / Соціологія. Загальноісторичні аналізи. Політика. К., 1998. С. 173–191. URL: <http://litopys.org.ua/weber/wbs08.htm> (дата звернення: 30.05.2026)
9. Політологічний енциклопедичний словник / уклад.: Л. М. Герасіна, В. Л. Погрібна, І. О. Поліщук та ін. Х. : Право. 2015. 816 с.
10. Поліщук І., Якушевська О., Петрова В. Брендинг територій як інструмент стратегічного управління їх розвитком. Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: Економіка, 2025. № 36(64). С. 54–60. DOI: [https://doi.org/10.25264/2311-5149-2025-36\(64\)-54-60](https://doi.org/10.25264/2311-5149-2025-36(64)-54-60)

References:

1. Andriiash, V. I. (2013). Derzhavna polityka: kontseptualni aspekty vyznachennia [State policy: Conceptual aspects of definition]. Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok, (9). <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=626> [in Ukrainian].
2. Bohuslavska, S. I., Samoilenko, L. Ya., & Katana, Yu. B. (2024). Instrumenty terytorialnoho brendynhu v systemi publichnoho upravlinnia: teoretychni ta praktychni aspekty [Territorial branding tools in the public administration system: Theoretical and practical aspects]. Ekonomichniy prostir, (195), 159–164. <https://doi.org/10.30838/EP.195.159-164> [in Ukrainian].
3. Budnikevych, I., & Burdiak, O. (2024). Stratehii pozytsionuvannia u formuvanni ta rozvytku brendiv ahrarnykh rehioniv [Positioning strategies in the formation and development of agricultural region brands]. Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences, 330(3), 418–423. <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-330-66> [in Ukrainian].
4. Vintoniak, A. M. (2025). Innovatsiinyi menedzhment u systemi publichnoho upravlinnia natsionalnym bahatstvom Ukrainy [Innovation management in the system of public administration of Ukraine's national wealth]. International Scientific Journal "Grail of Science", (58), 198–203. <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.14.11.2025.022> [in Ukrainian].
5. Dudkina, O. P., & Chykalo, I. V. (2024). Brendynh yak instrument pidvyshchennia konkurentospromozhnosti terytorialnoi hromady [Branding as a tool for increasing the competitiveness of a territorial community]. Ekonomika ta suspilstvo, (66). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-48> [in Ukrainian].
6. Zastavniuk, L., Kotys, N., & Chykalo, I. V. (2021). Brendynh terytorii yak suchasna komunikatsiina tekhnolohiia publichnoho upravlinnia [Territory branding as a modern communication technology of public administration]. Intelekt XXI, (5), 20–25. <https://doi.org/10.32782/2415-8801/2021-5.4> [in Ukrainian].
7. Kustovska, O. V. (2005). Metodolohiia systemnoho pidkhodu ta naukovykh doslidzhen: Kurs lektsii [Methodology of the systems approach and scientific research: Lecture course]. Ternopil: Ekonomichna Dumka. https://library.wunu.edu.ua/files/EVD/kl_mspnd.pdf [in Ukrainian].
8. Weber, M. Poklykannia do polityky [Politics as a Vocation]. <http://litopys.org.ua/weber/wbs08.htm> [in Ukrainian].
9. Herasina, L. M., Pohribna, V. L., Polishchuk, I. O., et al. (Eds.). (2015). Politolohichni entsyklopedychnyi slovnyk [Political Science Encyclopedic Dictionary]. Kharkiv: Pravo. [in Ukrainian].
10. Polishchuk, I., Yakushevska, O., & Petrova, V. (2025). Brendynh terytorii yak instrument stratehichnoho upravlinnia yikh rozvytkom [Territory branding as a tool for strategic management of their development]. Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia»: Ekonomika, 36(64), 54–60. [https://doi.org/10.25264/2311-5149-2025-36\(64\)-54-60](https://doi.org/10.25264/2311-5149-2025-36(64)-54-60) [in Ukrainian].

Дата надходження статті: 21.05.2026 р.

Дата прийняття статті до друку: 11.06.2026 р.

Дата публікації (оприлюднення) статті: 20.07.2026 р.

Стаття поширюється на умовах ліцензії Creative Commons Attribution License International CC-BY.